

منشاء طراحی خانه در ادیان مختلف - نمونه موردی خانه اسلامی ایرانی، انصاری در شهر ارومیه

سعید جعفرنژاد رضائی^{۱*}، بایزید گلابی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری گرایش مهندسی معماری - دانشگاه آزاد مهاباد-ایران، (saeedjafarnezad@gmail.com)

۲- عضو هیئت علمی گروه معماری، واحد مهاباد، دانشگاه آزاد اسلامی، ایران، مهاباد، (Bayezid.golabi@gmail.com)

چکیده

معماری فرایندی است که بستگی مستقیم به اعتقادات مردم و در کل به مذهب و دین آنها دارد از آنجایی که ما در هر منطقه و کشوری معماری خاص خودش را مشاهده می کنیم می توان پی برد که دین و مذهب اصلی ترین نقش را در معماری ایفا می کند و دیگر عوامل را از قبیل توپوگرافی منطقه، آب و حتی اقلیم را تحت الشعاع قرار می دهد ولی نباید به جبر گرایی مذهبی متوسل شد چون کار اشتباهی است که دیگر عوامل به غیر از مذهب و دین را نادیده گرفت. مذهب تاثیر خود را بر بناها بیشتر از سایر عوامل نشان می دهد چنانچه می بینیم در دو منطقه که از نظر شکل زمین و آب و هوا اقلیم و ... در شرایط بکسانی هستند دو گونه متفاوت خانه ها را مشاهده می کنیم پس شکل بناها ریشه در ارزش و اعتقادات مردم دارد. تاثیر اسلام در ایران و سایر کشورها به گونه ای بوده است که مثلا دیوار بلند دور حیاط برای جلوگیری از دیده شدن درون خانه، درو گرایی، جدا کردن بخشهای خصوصی و عمومی، ارتفاع کم و خاکی بودن که در ریشه در ساده زیستن و حجاب و در کل اسلامش دارد. در عوض در بناهای مسیحی می بینیم که ساختمان را به اوج رسانده اند و از اشکال تیز و بالا رونده استفاده زیاد شده است. شکل مثلث که نشانه ماورا و عروج به خدا را دارد در بناهای مسیحی به وفور استفاده شده است. در بناهای اسلامی گنبد که بسیار استفاده شده است نشان دهنده وحدت است که نقوش روی آن به وسیله هندسه نرم گیاهان به سوی نقطه اوج یعنی نوک گنبد و در نتیجه به سوی معبود حرکت می کند و از وحدت به کثرت و از کثرت به وحدت را تجلی می کند. در بودا که ریشه همه اعتقادات آنها از بودای واحد گرفته شده است به پیکره سازی و نگاره گری بیشتر از معماری اهمیت قائلند. ساختمانهای بودا دارای چندین طبقه بوده و بیشتر به طبیعت کشیده شده است و با گوشه های تیز و سقفهای بخصوص خود معرفی کننده اعتقادات بوداست. بودا به چند بخش تبدیل شده است که در هند معروف استوپا، در چین معروف به پاگودا، در ژاپن معروف به شینتو که هر کدام خصوصیات خاص خود را داراست. در ادامه این مقاله می خواهیم بررسی کنیم که معماری آنقدر گسترده و وسیع است که هزاران نفر می تواند معماری کنند و هر کدام دارای سبک خاص و متمایزی باشند و معماری هر کدام از آنها جدا و متمایز باشد که همه عوامل نشات گرفته از ارزشها، اعتقادات و نوع نگرشی است که انسان نسبت به طبیعت جهان پیرامون خود را دارد.

واژه های کلیدی: معماری ایرانی، مذهب گرایی، معماری، خانه

مقدمه